

Rýchlo a stručne IFRS správy od PwC

20. decembra 2013

IASB vydal finálnu verziu štandardu o hedgingovom spôsobe účtovania a novelu IFRS 9

O čo ide?

V rámci tretej fázy nahradenia IAS 39, vydal IASB novelu štandardu, IFRS 9 - Hedgingový spôsob účtovania. Nové požiadavky zabezpečujú lepšie prepojenie hedgingového účtovania a riadenia rizika a mali by užívateľom účtovnej závierky priniesť viac informácií užitočných pre rozhodovanie. Novelizovaný štandard pristupuje k hedgingovému spôsobu účtovania na základe zásad a princípov a rieši niektoré rozporné miesta a nedostatky v súčasnom modeli IAS 39.

Aké sú zásadné zmeny?

Testy efektívnosti hedgingu a oprávnenie uplatniť hedgingový spôsob účtovania

IFRS 9 zmierňuje požiadavky súvisiace s efektívnosťou hedgingu a následným uplatnením hedgingového účtovníctva. Podľa IAS 39 musí hedging spĺňať požiadavku vysokej efektívnosti čo sa týka budúcnosti ako i minulosti (prospektívne a retrospektívne testovanie s výsledkom v rozmedzí 80%-125%). IFRS 9 nahrádza túto konkrétnu hranicu požiadavkou existencie ekonomického vzťahu medzi zaistenou položkou a nástrojom zaistenia a požiadavkou, aby sa pomer zaistenia v zaistovacom vzťahu rovnal pomeru, ktorý účtovná jednotka používa pri riadení rizika. Neefektívnosť hedgingu sa bude i naďalej vykazovať s vplyvom na hospodársky výsledok. Účtovná jednotka bude stále povinná pripravovať paralelnú dokumentáciu; informácie, ktoré sa budú dokumentovať podľa IFRS 9 budú však odlišné.

Zaistené položky

Novelou sa menia požiadavky na položky kvalifikujúce sa ako položky hedgingu, a to najmä odstránením obmedzení, ktoré dnes bránia niektorým ekonomicky racionálnym hedgingovým stratégiám, aby sa kvalifikovali pre hedgingové účtovníctvo. Napríklad:

- Ako zaistené položky sa môžu označiť rizikové zložky nefinančných položiek za predpokladu, že je ich možné samostatne identifikovať a spoľahlivo oceniť. Toto je dobrá správa pre účtovné jednotky uplatňujúce zaistenie nefinančných zložiek z celkovej ceny (napríklad ceny ropy ako zložky rizika ceny leteckého paliva), pretože je pravdepodobné, že pre hedgingový spôsob účtovania sa teraz bude kvalifikovať viacero zaistovacích vzťahov.
- Zaistenými položkami môžu byť aj agregované rizikové pozície (t.j. pozície obsahujúce deriváty).
- IFRS 9 umožňuje flexibilnejšie zaistovanie skupín položiek, i keď nerieši otázku makro zaistenia (táto bude predmetom samostatného pripomienkovacieho konania v budúcnosti). Do skupiny sa zvyčajne zahŕňajú položky s podobným rizikom a zaistuje sa iba netto pozícia (napríklad netto plánované nákupy a predaje v cudzej mene). Podľa IAS 39 nie je možné takúto netto pozíciu stanoviť ako zaistenú položku; IFRS 9 to povoľuje, pokiaľ je to v súlade so stratégiou riadenia rizika účtovnej jednotky. Ak však zaistené netto pozície pozostávajú z plánovaných transakcií, je účtovanie netto pozície povolené len pre zaistenie cudzej meny.
- IFRS 9 povoľuje hedgingový spôsob účtovania aj v prípade investícií do akcií a obchodných podielov vykázaných ako oceňovaných v reálnej hodnote cez ostatný súhrnný zisk, i keď tieto investície nebudú mať vplyv na zisk alebo stratu.

Nástroje zaistenia

IFRS 9 zmierňuje pravidlá používania niektorých nástrojov zaistenia:

- Podľa IAS 39 sa časová hodnota kúpenej opcie vykazuje vo výkaze ziskov a strát na báze reálnej hodnoty, čo môže viesť k významnej volatilitě zisku alebo straty. IFRS 9 posudzuje kúpenú opciu podobne ako poistnú zmluvu, a teda vstupná časová hodnota (t.j. prémia vo všeobecnosti platená za ATM opciu alebo opciu bez vnútornej hodnoty (OTM), sa musí vykázat buď počas doby zaistenia (ak je zaistenie časovo viazané, ako napríklad reálna hodnota zásob na šesť mesiacov), alebo vtedy, keď má zaistená transakcia vplyv na zisk alebo stratu (ak sa položka hedgingu viaže na transakciu, ako napríklad zaistenie predpovedanej kúpy). Akékoľvek zmeny časovej zložky reálnej hodnoty opcie sa vykážu v ostatnom súhrnnom zisku.
- Podobná požiadavka účtovania sa môže uplatniť aj pre úrokovú zložku forwardovej zmluvy a zložky v cudzej mene spreadov finančných nástrojov, čím by sa volatilita zisku a straty mala znížiť.
- Nederivátové finančné položky sa môžu použiť ako hedgingové nástroje, ak sa vykazujú v reálnej hodnote vo výkaze ziskov a strát, a za predpokladu, že nezaistujú riziko cudzej meny. Podľa IAS 39 sa na zaistenie rizika cudzej meny mohli použiť iba nederivátové finančné nástroje.

Účtovanie, prezentácia a zverejnenie

Požiadavky na účtovanie a prezentáciu hedgingového účtovníctva zostávajú v IFRS 9 oproti IAS 39 v podstate nezmenené. Účtovné jednotky budú však musieť reklasifikovať zisky a straty akumulované vo vlastnom imaní a plynúce zo zaistenia peňažných tokov, na účtovnú hodnotu nefinančnej zaistenej položky pri jej prvotnom vykazovaní. Toto umožňoval aj IAS 39, avšak účtovné jednotky sa mohli rozhodnúť aj pre akumulovanie zisku a straty vo vlastnom imaní. Nový štandard vyžaduje aj ďalšie zverejnenia.

Vlastné úverové riziko vo finančných záväzkoch

Hoci to nesúvisí s hedgingovým spôsobom účtovania, IASB upravila IFRS 9 tak, aby účtovné jednotky mohli ku skoršiemu termínu aplikovať požiadavku vykazovania zmeny reálnej hodnoty spôsobenej zmenou vo vlastnom úverovom riziku účtovnej jednotky (z finančných záväzkov určených ako ocenené v reálnej hodnote) v ostatnom súhrnnom zisku. Tento prístup môže účtovná jednotka použiť aj v prípade, že neprijme ostatné požiadavky IFRS 9.

Týka sa to aj nás?

Zmenou budú dotknuté prakticky všetky účtovné jednotky uplatňujúce zásady riadenia rizika, bez ohľadu na skutočnosť, či v súčasnosti využívajú hedgingový spôsob účtovania alebo nie. Treba si však uvedomiť, že Európska únia ešte neprijala IFRS 9.

Novelou IFRS 9 bol zrušený povinný dátum účinnosti, 1. január 2015. Štandard je však pripravený pre okamžité uplatnenie. Štandard umožňuje účtovným jednotkám voľbu pokračovať v hedgingovom spôsobe účtovania (a používať len hedgingové účtovanie) podľa IAS 39 namiesto IFRS 9 až pokým IASB sfinalizuje osobitný projekt týkajúci sa makro-hedgingu.

Účtovné jednotky sa môžu rozhodnúť aplikovať IFRS 9 nasledovne:

- požiadavky vlastného úverového rizika pre finančné záväzky;
- podmienky klasifikácie a oceňovania finančného majetku;
- podmienky klasifikácie a oceňovania finančného majetku a záväzkov;
- úplná verzia IFRS 9 (t.j. podmienky klasifikácie a oceňovania finančného majetku a záväzkov a hedgingový spôsob účtovania).

Je pravdepodobné, že vyššie uvedené prechodné ustanovenia sa zmenia potom, ako IASB ukončí všetky fázy IFRS 9.

IFRS 9 sa aplikuje so spätnou platnosťou; hedgingové účtovanie sa až na niektoré výnimky bude uplatňovať prospektívne.

Čo to pre nás znamená?

Bolo by vhodné, aby účtovné jednotky prehodnotili svoje stratégie riadenia a posúdili, či by sa podľa IFRS 9 nemali viaceré vzťahy kvalifikovať pre hedgingový spôsob účtovania. Takisto by mali pozorne preštudovať prechodné ustanovenia IFRS 9 (uvedené vyššie) a rozhodnúť, či budú pre hedgingové účtovanie aplikovať IAS 39 alebo IFRS 9. Každá z týchto alternatív prinesie nové možnosti a výzvy:

- Pokračovanie v uplatňovaní IAS 39 by mohlo byť prospešné pre finančné inštitúcie, ktoré v súčasnosti majú makro-zaistenia a nechcú zmeniť svoje zaužívané postupy hedgingového účtovania skôr, ako ich zodpovedné orgány prijímú rozhodnutie v tejto súvislosti. Nebudú im však plynúť výhody, ktoré prináša IFRS 9.
- Na druhej strane, IFRS 9 by mohlo byť prospešné pre nefinančné subjekty, ktoré v súčasnosti zaistujú rizikové zložky.

Ak máte akékoľvek otázky alebo máte záujem o ďalšie informácie, prosím, kontaktujte PwC.

Tento dokument bol pripravený len za účelom všeobecného usmernenia v oblastiach záujmu a nepredstavuje profesionálne poradenstvo. Neberie do úvahy ciele, finančnú situáciu alebo potreby čitateľa; čitateľ by nemal konať na základe informácií v tomto dokumente bez toho, aby dostal nezávislé profesionálne poradenstvo. Neprehliadajte a negarantujeme (priamo alebo implicitne) presnosť alebo úplnosť informácií obsiahnutých v tomto dokumente a v rozsahu povolenom zákonmi a predpismi. PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o., jej spoločníci, zamestnanci a predstavitelia neakceptujú akýkoľvek záväzok, zodpovednosť alebo povinnosť konať s odbornou starostlivosťou, za akékoľvek následky pre Vás alebo kohokoľvek iného, kto konať alebo sa rozhodol konať na základe spoliehania sa na informácie obsiahnuté v tomto dokumente a za akékoľvek rozhodnutia na základe tohto dokumentu.